

Wyróżnieni Nagrodą im. Karola Miarki (1983–2008)

I Rok 1983 (Katowice):

Jan Tacina (woj. bielskie), **Sławomir Folfasiński** (woj. częstochowskie), **Józef Kachel** (woj. katowickie), **dr Stefania Mazurek** (woj. opolskie)

II Rok 1984 (Opole):

Józef Mikś (woj. bielskie), **dr Franciszek Sobalski** (woj. częstochowskie), **prof. dr hab. Witold Nawrocki** (woj. katowickie), **dr Piotr Świerc** (woj. opolskie)

III Rok 1985 (Bielsko-Biała):

dr hab. Edmund Rosner (woj. bielskie), **Jan Pietrzykowski** (woj. częstochowskie), **Aleksander Widera** (woj. katowickie), **Franciszek Adamiec** (woj. opolskie)

IV Rok 1986 (Częstochowa):

dr Edward Buława (woj. bielskie), **doc. dr Mieczysław Stańczyk** (woj. częstochowskie), **Wilhelm Szewczyk** (woj. katowickie), **doc. dr hab. Franciszek Antoni Marek** (woj. opolskie)

V Rok 1987 (Katowice):

Józef Pilch (woj. bielskie), **dr Andrzej Skalski** (woj. częstochowskie), **Jan Waleczek** (woj. katowickie), **prof. dr hab. Dorota Simonides** (woj. opolskie)

VI Rok 1988 (Opole):

Władysław Oszelda (woj. bielskie), **Janusz Płowecki** (woj. częstochowskie), **Tadeusz Kijonka** (woj. katowickie), **doc. dr Zbyszko Bednorz** (woj. opolskie)

VII Rok 1989 (Bielsko-Biała):

Robert Danel (woj. bielskie), **Rajmund Piersiak** (woj. częstochowskie), **Stanisław Hadyna** (woj. katowickie), **Jan Goczoł** (woj. opolskie)

VIII Rok 1990 (Częstochowa):

dr Jerzy Polak (woj. bielskie), **dr Aleksander Jaśkiewicz** (woj. częstochowskie), **ks. Stanisław Tkocz** (woj. katowickie), **Waleria Nabzdyk** (woj. opolskie)

IX Rok 1991 (Katowice):

prof. dr hab. Ewa Chojcka (woj. bielskie), **Aleksander Markowski** (woj. częstochowskie), **prof. dr hab. Krystyna Heska-Kwaśniewicz** (woj. katowickie), **Paweł Kozerski** (woj. opolskie)

X Rok 1992 (Opole):

Alicja i Eugeniusz Paduch (woj. bielskie), **ks. dr Marian Duda** (woj. częstochowskie), **prof. dr hab. Jerzy Zieliński** (woj. katowickie), **Lutostawa Malczewska** (woj. opolskie)

XI Rok 1993 (Bielsko-Biała):

Jerzy Kronhold (woj. bielskie), **Stefan Sygit** (woj. częstochowskie), **Henryk Mikołaj Górecki** (woj. katowickie), **Alojzy Wierzoń** (woj. opolskie)

XII Rok 1994 (Częstochowa):

Jan Krop (woj. bielskie), **o. Jan Golonka** (woj. częstochowskie), **Zygmunt Brachmański** (woj. katowickie), **ks. bp prof. dr hab. Alfons Nossol** (woj. opolskie)

XIII Rok 1995 (Katowice):

Franciszek Suknarowski (woj. bielskie), **Mieczysław Tkacz** (woj. częstochowskie), **prof. Andrzej Jasiński** (woj. katowickie), **Adolf Wąrzok** (woj. opolskie)

XIV Rok 1996 (Opole):

Tadeusz Trębacz (woj. bielskie), **Jadwiga Wosik** (woj. częstochowskie), **prof. Jan Wincenty Hawel** (woj. katowickie), **prof. dr hab. Michał Lis** (woj. opolskie)

XV Rok 1997 (Bielsko-Biała):

Leon Miękina (woj. bielskie), **Jerzy Kędziora** (woj. częstochowskie), **prof. zw. dr hab. Józef Śliwiok** (woj. katowickie), **prof. dr hab. Wiesław Lesiuk** (woj. opolskie)

XVI Rok 1998 (Katowice):

prof. dr hab. Jan Malicki (woj. katowickie), **Alina Świeży** (woj. bielskie), **ks. dr Ireneusz Skubiś** (woj. częstochowskie), **prof. dr hab. Teresa Smolińska** (woj. opolskie)

XVII Rok 1999 (Katowice):

dr Marcelli Antoniewicz (woj. śląskie), **Janina Marcinkowa** (woj. śląskie), **ks. abp Damian Zimoń** (woj. śląskie)

XVIII Rok 2000 (Katowice):

Antoni Halor (woj. śląskie), **prof. dr hab. Alojzy Kopoczek** (woj. śląskie), **Krzysztof Wielgut** (woj. śląskie)

XIX Rok 2001 (Pielgrzymowice):

prof. dr hab. Antoni Gładysz (woj. śląskie), **Wiesław Głowacz** (woj. śląskie), **prof. dr hab. Andrzej J. Zakrzewski** (woj. śląskie)

XX Rok 2002 (Pielgrzymowice):

prof. Julian Gembalski (woj. śląskie), **dr Ryszard Kincel** (woj. śląskie), **ks. prof. zw. dr hab. Jan Związek** (woj. śląskie)

XXI Rok 2003 (Pielgrzymowice):

Andrzej Kalinin (woj. śląskie), **Wojciech Kilar** (woj. śląskie), **prof. Michał Kłis** (woj. śląskie)

XXII Rok 2004 (Pielgrzymowice):

ks. dr hab. Józef Budniak (woj. śląskie), **Adam Mroczek** (woj. śląskie), **Marek Plura** (woj. śląskie)

XXIII Rok 2005 (Pielgrzymowice):

prof. dr hab. Marian Głowacki (woj. śląskie), **Andrzej Koniakowski** (woj. śląskie), **dr Maria Lipok-Bierwiazczon** (woj. śląskie)

XXIV Rok 2006 (Opole):

Józef Broda (woj. śląskie), **prof. dr hab. Janusz Hereźniak** (woj. śląskie), **Jerzy Moskal** (woj. śląskie), **dr Krzysztof Spalek** (woj. opolskie)

XXV Rok 2007 (Katowice):

Krystyna Bochenek (woj. śląskie), **Karol Cebula** (woj. opolskie), **dr Juliusz Sętowski** (woj. śląskie), **prof. dr hab. Adam Suchoński** (woj. opolskie), **Jan Szymik** (woj. śląskie)

XXVI Rok 2008 (Katowice):

Andrzej Balcerek (woj. opolskie), **Małgorzata Kiereś** (woj. śląskie), **dr Józef Musioł** (woj. śląskie), **prof. dr hab. Stanisław S. Nicieja** (woj. opolskie), **prof. dr hab. Ryszard Szwed** (woj. śląskie)

RAPTULARZ Jednodniówka Biblioteki Śląskiej. Czwarta w roku 2008. Redakcja i opracowanie edytorskie: Elwira Zborowska – Dział Naukowo-Badawczy BŚ. Druk: Biblioteka Śląska. Nakład: 200 egz.

JEDNODNIÓWKA WYDANA Z OKAZJI XXVI EDYCJI NAGRODY IM. KAROLA MIARKI

RAPTULARZ SILESIAŃKI

22 października A.D. MMVIII
**BIBLIOTEKA
ŚLĄSKA**
B 40-021 Katowice
Plac Rady Europy 1
www.bs.katowice.pl

Laury za upowszechnianie kultury

Dzisiaj w Bibliotece Śląskiej w Katowicach już po raz dwudziesty szósty zostaną wręczone Nagrody im. Karola Miarki. Są one przyznawane osobom, które w znacznym stopniu przyczyniły się do upowszechniania kultury, tym samym wzbogacając wartości regionu i kraju, oraz legitymującym się okazałym dorobkiem.

Nagroda nosząca imię Karola Miarki – wybitnego górnośląskiego działacza narodowego, społecznego i oświatowego, a także publicysty, pisarza, księgarza i wydawcy – została ustanowiona w 1983 roku. Przez sześćnaście lat jej fundatorami byli wojewodowie czterech województw: bielskiego, częstochowskiego, katowickiego i opolskiego. Na skutek nowego podziału administracyjnego Polski od 1999 do 2005 roku przyznawał ją marszałek województwa śląskiego, od 2006 roku czyni to wspólnie z marszałkiem województwa opolskiego.

Karol Miarka z żoną Emilią

Tegorocznymi laureatami Nagrody Miarkowskiej są: **Małgorzata Kiereś** – etnograf, dyrektor Muzeum Beskidzkie-

go w Wiśle, **Andrzej Balcerek** – prezes zarządu, dyrektor generalny Górażdże Cement S.A., **dr Józef Musioł** – prawnik, pisarz, publicysta, działacz kultury, **prof. Stanisław Nicieja** – historyk i historyk sztuki XIX i XX wieku, były rektor Uniwersytetu Opolskiego i **prof. Ryszard Szwed** – historyk, pracownik naukowy Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie.

Uroczystość wręczenia Nagród rozpocznie się o godzinie 11.00 w sali *Parnassos* Biblioteki Śląskiej. Przybyłych gości powita **prof. Jan Malicki** – dyrektor Biblioteki Śląskiej. Jako pierwszy głos zabiorą: **Bogusław Śmigielski** – marszałek województwa śląskiego i **Józef Sebesta** – marszałek województwa opolskiego. Po ich wystąpieniu kilka słów o Nagrodzie i jej laureatach wygłosi **prof. Jan Malicki**.

Pamiątkowe medale z brązu, zaprojektowane przez rzeźbiarza **Zygmuta Brachmańskiego** i pamiątkowe dyplomy powędrują w ręce laureatów, którzy będą mieli czas na krótkie wystąpienia. Następnie **Jerzy Kronhold** – konsul generalny Rzeczypospolitej Polskiej w Ostrawie, także laureat Nagrody Miarkowskiej w 1993 roku, wygłosi gawędę. Potem wystąpi Orkiestra Salonowa **prof. Hilarego Drozda**.

Wyróżnionym życzymy, by w dalszym ciągu, podobnie jak Patron tej Nagrody, z wielkim zaangażowaniem działali na rzecz upowszechniania kultury, rozświatlali region, z którego pochodzą i na zawsze pozostali wierni rodzinnej tradycji.

Pamiątkowy Medal Nagrody, jaki otrzymają laureaci

Laureaci Nagrody

Andrzej Balcerek – prezes zarządu, dyrektor generalny Górażdże Cement S.A., odpowiedzialny także za koordynację działalności koncernu na Ukrainie.

Od 1999 roku jest członkiem zarządu CEMBUREAU (Europejskie Stowarzyszenie Cementowe z siedzibą w Brukseli), a od 2005 roku pełni funkcję przewodniczącego krajowego Stowarzyszenia Producentów Cementu. Od 2001 roku członek Rady Głównej Business Centre Club.

Od ponad 15 lat jest mecenasem kultury na Śląsku. Dzięki jego przychylności i hojnemu wsparciu Filharmonia Opolska im. Józefa Elsnera mogła m.in. zrealizować wiele ambitnych projektów artystycznych i zakupić nowe instrumenty muzyczne.

Sponsor licznych przedsięwzięć edukacyjnych i naukowych, w tym trzyletniego programu badawczego paleontologów

**ANDRZEJ
BALCEREK**

z Polskiej Akademii Nauk, którzy na terenie kopalni w Krasiejowie dokonali sensacyjnego na skalę światową m.in. odkrycia szczątków pradinozaurów „Silesaurus Opolensis”.

Wspiera finansowo młode opolskie talenty pianistyczne w ramach działalności Fundacji Chopina, Opolskie Konfrontacje Teatralne organizowane przez Teatr im. Jana Kochanowskiego w Opolu, zakładową Orkiestrę Dętą oraz zespół pieśni „Szarne Dziolchy”.

Prowadzi szeroką działalność charytatywną: od 2002 roku patronuje Domowi Dziecka w Skorogoszczy. Pomaga śląskim placówkom służby zdrowia. Górażdże Cement S.A. wspiera m.in. I Klinikę Kardiologii Śląskiej Akademii Medycznej w Górnośląskim Centrum Medycznym w Katowicach oraz Klinikę Chirurgii Przewodu Pokarmowego Centralnego Szpitala Klinicznego Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach.

Laureat prestiżowych konkursów organizowanych w środowisku krajowego biznesu. Posiada m.in.: Złotą Statuetkę i tytuł Lidera Polskiego Biznesu (1992), sześć Diamentów Business Center Club (ostatni w 2004), Złoty Laur Umiejętności i Kompetencji (1999), Złotą Statuetkę Business Center Club za promocję działalności Business Center Club i rozwój przedsiębiorczości w regionie (2000 r.), Złotą Spinkę „Nowej Trybuny Opolskiej” (2000).

■

**dr
JÓZEF
MUSIOŁ**

Dr Józef Musioł – prawnik, pisarz, publicysta, działacz kultury.

W latach 1951–1953 pracował jako nauczyciel w szkołach podstawowych, a od 1957 roku w organach wymiaru sprawiedliwości, przechodząc kolejne stopnie awansu, od aplikanta sądowego do sędziego Sądu Najwyższego w 1977 roku.

W 1976 roku uzyskał stopień doktora nauk prawnych. W tym samym roku został zastępcą redaktora naczelnego „Prawa i Życia”, w 1977 roku objął stanowisko zastępcy dyrektora Głównej Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich w Polsce, a w 1983 roku został wiceministrem sprawiedliwości. Obecnie jest na emeryturze.

Współtwórca i sponsor Fundacji Auschwitz-Birkenau, współorganizator Rybnickich Dni Literatury, twórcą Teatru Faktu „Sąd Młodych” oraz inicjator licznych imprez kulturalnych i patriotycznych. Przez lata członek i działacz, m.in.: Stronnictwa Demokratycznego, Związku Prawników Polskich, Stowarzyszenia Dziennikarzy PRL, Związku Literatów Polskich, Rady Naukowej Instytutu Śląskiego w Opolu, Śląskiego Instytutu Naukowego w Katowicach.

Jego wielką pasją są dzieje Śląska, rodzimej ziemi, która stała się dlań źródłem twórczej inspiracji. W 1989 roku założył Towarzystwo Przyjaciół Śląska w Warszawie. Napisał książkę *Sędzia i kat, czyli jeden dzień doktora Thümmlera*, która jest zbiorem jedenastu reportaży poświęconych ludziom pochodzącym ze Śląska. Ponadto jest autorem licznych artykułów i kilkunastu książek, mieszczących się w tej tematyce, m.in.: *Ludzie tej ziemi, Przesłuchanie, Sądy polowe w III powstaniu śląskim, Świadkowie, Ślązacy, Człowiek i zbrodnia, Dramaty historii i nasza codzienność w oczach Ślązaka, Od Wallenroda do Kordiana. Dramatyczne Ślązaków wybory*.

Za swoją działalność był wielokrotnie odznaczany Srebrnym i Złotym Krzyżem Zasługi, srebrną i złotą odznaką „Zasłużony dla woj. katowickiego”, Krzyżem Kawalerskim (dwukrotnie), Oficerskim, Komandorskim, Orderem Odrodzenia Polski, Medalem Edukacji Narodowej. Jest laureatem II Nagrody w Ogólnopolskim Konkursie Literackim, Nagrody Polskiego Radia w Katowicach, Nagrody im. J. Ligonii, Nagrody Trzech Powstańców Skrzydeł, „Za twórczość i działalność dla Ziemi Śląskiej” i wielu innych.

Należy do grona osób znanych powszechnie w kraju, identyfikowanych z naszym regionem. Podejmowane przez niego działania i inicjatywy zawsze odnosiły się do polskiej historii, odzwierciedlając heroiczną walkę Ślązaków najpierw z naporem germańskim, później z III Rzeszą. Jest ambasadorem śląskiej ziemi.

**prof. dr hab.
STANISŁAW
SŁAWOMIR
NICIEJA**

Prof. dr hab. Stanisław S. Nicieja – historyk i historyk sztuki XIX i XX wieku, były rektor Uniwersytetu Opolskiego, senator V kadencji.

Ukończył studia na Wydziale Filologiczno-Historycznym Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Opolu, uzyskując tytuł magistra historii. W 1977 roku obronił doktorat w zakresie nauk humanistycznych, a w 1982 roku otrzymał stopień doktora habilitowanego. W 1989 roku został profesorem nadzwyczajnym, a dwa lata później zwyczajnym.

Odbył staż na Uniwersytecie im. Iwana Franki we Lwowie (1978–1979) i w Instytucie Historii PAN (1981–1982). Był na stypendiach: Bolesława Krokowskiego w Nancy i Paryżu (1986), Fundacji Lanckorońskich w Londynie (1990–1991), Fundacji Tadeusza Zabłockiego w Londynie (1992), Polskiej Fundacji Kulturalnej w Londynie (1993).

Po przekształceniu Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Opolu w Uniwersytet Opolski (1994) pełnił funkcję rektora w latach 1996–2002; ponownie wybrany na trzyletnią kadencję w 2005 roku.

Członek wielu organizacji m.in.: Polsko-Ukraińskiej Komisji do spraw Renowacji

Miarkowskiej 2008

**MAŁGORZATA
KIEREŚ**

Małgorzata Kiereś – etnograf, dyrektor Muzeum Beskidzkiego w Wiśle.

Absolwentka Katedry Etnografii Słowian Uniwersytetu Jagiellońskiego. Od 1980 roku pracuje w Muzeum Beskidzkim im. Andrzeja Podzorskiego w Wiśle (oddział Muzeum Śląska Cieszyńskiego), a od 1997 roku jest jego dyrektorem.

Urodziła się i mieszka w Istebnej, co zawsze podkreśla, kiedy mówi o swojej małej ojczyźnie. Chętnie posługuje się góralską gwarą, a w pracy zawodowej potra-

fi doskonale łączyć wiedzę teoretyczną z praktyką.

Autorka wielu wystaw związanych ze sztuką ludową, życiem codziennym i kulturą górali Beskidu Śląskiego. Udziela konsultacji zespołom folklorystycznym, prowadzi liczne warsztaty i seminaria dla instruktorów.

Bardzo chętnie pracuje z młodzieżą, m.in. w wiślańskim liceum oraz innych szkołach powiatu cieszyńskiego. Należy do ulubionych wykładowców kilku roczników studentów Zakładu Etnologii Filii Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie. Utrzymuje ścisłe kontakty z Polskim Związkiem Kulturalno-Oświatowym na Zaolziu w Republice Czeskiej, gdzie wygłasza prelekcje.

Była jurorką wielu konkursów folklorystycznych, m.in. Festiwalu Folkloru Górali Polskich w Żywcu, Przeglądu Ze-

spółów Kołędniczych „Żywieckie Gody”, Festiwalu Folkloru Ziem Górskich w Zakopanem oraz wojewódzkich przeglądów dziecięcych zespołów folklorystycznych w Wiśle i wiejskich zespołów artystycznych w Brennej. Jest też znakomitą konferansjerką, o czym mogła się przekonać m.in. publiczność Tygodnia Kultury Beskidzkiej.

Jest autorytetem w dziedzinie kultury i historii górali Beskidu Śląskiego. Była konsultantką przy produkcji ponad trzydziestu reportaży filmowych z tego zakresu, a także prelegentką i współorganizatorką licznych sesji folklorystycznych. W jej dorobku jest około sto artykułów popularnonaukowych.

Laureatka kilku prestiżowych nagród, m.in. Nagrody im. Juliusza Ligonii (1997) i Nagrody Ministra Kultury – Animator Roku 1999. Przed ośmiu laty zdobyła drugą nagrodę w konkursie o tytuł „Ślązaka Roku”. ■

Cmentarza Łyczakowskiego we Lwowie (1989–1993), Zespołu Odbudowy Cmentarza Orląt we Lwowie (od 1993), Głównej Komisji Badania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu – Instytut Pamięci Narodowej (od 1994), członek komitetu redakcyjnego Słownika Biograficznego Polonii Świata (Paryż, od 1992).

Autor 14 książek, około 400 artykułów naukowych, biograficznych i publicystycznych. Promotor kilkudziesięciu doktoratów.

Znawca przeszłości Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich Rzeczypospolitej, autor monografii o Cmentarzu Łyczakowskim. Współautor sześciu filmów dokumentalnych o Lwowie. Twórca Towarzystwa Historyczno-Literackiego im. Karola Szajnochy w Opolu, a w jego ramach organizator wieczorów autorskich i promocji ważnych książek w Klubie Akademickim Uniwersytetu Opolskiego. Jest pomysłodawcą i realizatorem „Złotej Serii Otwartych Wykładów Uniwersyteckich”.

Laureat nagród: im. Ludwika Waryńskiego (1987), im. Juliusza Ligonii (1989), „Życia Literackiego” (1989), „Przeglądu Technicznego” (1989), Polskiej Fundacji Kulturalnej w Londynie im. Edwarda Raczńskiego (1991), „Przeglądu Wschodniego” (1993), „Polityki” (1999), Nagrody Literackiej Wojewody Opolskiego (1990), Nagrody I stopnia Ministra Edukacji Narodowej za osiągnięcia naukowe (1986, 1991, 1999), Zasłużony Obywatel Miasta Opole.

**prof. dr hab.
RYSZARD
SZWED**

Prof. dr hab. Ryszard Szwed – historyk, pracownik naukowy Akademii im. J. Długosza w Częstochowie.

Ukończył studia na Wydziale Filologiczno-Historycznym Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Krakowie (1965). W 1977 roku uzyskał stopień doktora. Habilitował się w 1990 roku na Uniwersytecie Łódzkim. W 2001 roku otrzymał tytuł profesora nauk humanistycznych.

Pracę w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Częstochowie podjął w 1990 roku, gdzie zorganizował Zakład Historii Najnowszej (obecnie XX wieku) w Instytucie Historii. Jako kierownik Zakładu Historii Najnowszej zajął się dziejami Częstochowy i zorganizował kilka konferencji naukowych poświęconych historii miasta, których pokłosiem było wydanie sześciu tomów publikacji.

W latach 1996–2002 był rektorem WSP w Częstochowie, przyczyniając się do wzrostu liczby studentów, z 8 do 11 tysięcy, uruchomienia nowych specjalności i kierunków: język angielski – język biznesu, praca socjalna, administracja, zarządzanie i marketing. Tworzył odpowiednie warunki do podnoszenia kwalifikacji kadry na-

ukowej. Przy jego wsparciu powstały dwie nowe biblioteki: Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego i Instytutu Filologii Polskiej.

Jest autorem kilkudziesięciu prac naukowych, w tym wielu książek: *Powstanie styczniowe w Zagłębiu Dąbrowskim* (1978), *Powstanie styczniowe w radomszczańskim* (1994), *Samorząd terytorialny w polityce i działalności PPS 1918–1939* (1989), *Polska Partia Socjalistyczna w wyborach samorządów terytorialnych w latach 1919–1939* (1993), *Związek Miast Polskich 1917–1939; 1990–1994* (1995), *Tradycje 11 listopada w Częstochowie* (2008). Jest współautorem monografii historycznej *Częstochowa. Dzieje miasta i Klasztoru Jasnogórskiego 1918–1945*.

Brał czynny udział w wielu konferencjach i sesjach naukowych w Polsce i za granicą, m.in.: w Niemczech, Izraelu i na Litwie. Od wielu lat jest aktywnym członkiem Polskiego Towarzystwa Historycznego i Komisji Historycznej Polskiej Akademii Nauk Oddział w Katowicach. W 2002 roku został wybrany na członka Komitetu Badań Historycznych PAN.

Od 1989 roku posel na Sejm. Umiejętnie łączy pracę naukową i zawodową z działalnością społeczną. Najbardziej związany jest ze Związkiem Harcerstwa Polskiego, w którym czynnie działał przez kilkadziesiąt lat.

Wielokrotnie otrzymywał Nagrody Rektora, a za kierowanie uczelnią Nagrodę Ministra. Uhonorowany Złotym Medalem Alberta Schweitzera (2001), Złotym Krzyżem Zasługi dla ZHP oraz Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

■